

SLOVENSKI NAROD.

Ishaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne pet-črte 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se svoje transkirirajo. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — Opravištvo, na katero naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“.

London 9. januarja. „Morningpost“ poroča, da je angleška vlada priporočila porti, naj sprejme predlog Rusije ter naj direktno z ruskim vojnim glavnim stanom zaradi premirja v dogovore stopi, da bode s tem vsaj izpoznala, pod kakovimi pogoji hoče Rusija mir delati.

Carigrad 9. januarja. Novine potrjujejo, da je porta prosila za premirje, za katero se je odločila. Vojni minister se pripravlja odpotovati v glavni stan, da z ruskim vojskovodstvom dogovore začne.

Svištovo 6. jan. („Pr.“) Poročila od oddelka generala Gurka hvalijo obnašanje Bulgarov mej prehodom ruske vojske čez Balkan pri Arab-Konaku. Brez pomoči Bulgarov bi bili Rusi težko čez Balkan prešli. V planjavi pod Sofijo se je uže 3000 Bulgarov pod orožje postavilo.

Vojska.

Premirje bode skleneno! To je poročilo, ki prihaja denes iz Londona in Carigrada ob jednem. Poročata to organ angleških dvornih svetovalcev in turški carigradski vir. Nekaj je na tem, ali vendar na vse zadnje — veliko ne. Rusi so predobri in prepovedni diplomati, zato niso hoteli in morda zaradi Evrope in mejnarodnih šeg niso mogli popolnem odbiti posredovanja Angleške, katerega plod je to poskušano „premirje“. Obravnave se bodo tedaj začele, turški minister je uže na polu pota v glavni stan ruski. Ali mi imamo toliko zaupanja v končno srečo Slovanstva, da mislimo, ka se mir ne bode prezgodaj naredil, da Rusi ne bodo ostali na

polovici pota in se dali pogovoriti ob ves vseh svojih trudov. Rusi bodo uže take pogoje stavili, kakoršnih Turki dozdej niso še pri volji izpolniti. Po tem tacem se le zatlači presledek ali pavza, katero je za nadaljevanje vojske naredilo zdanje slabo vreme; in na boljši čas blizu spomladi se zopet počne slavna osvoboditeljna vojna, ki naj bi Turčina iz Evrope pahnila v njegovo pravo azijsko domovino, južno Slovanstvo popolnem osvobodila, ter staršemu bratu našega silnega slavjanskega roda, Rusu, odprla evropski pot pomorski do svetovne trgovine in kulture.

Angleški listi poročajo o begu mohamedanskega prebivalstva iz Sredca ali Sofije. Dva angleška doktorja sta prijezdila v Sofijo in povedala 27., da so Rusi na maršu od Taškesna. Uže 28. zjutraj je več kot 3000 Mohamedancev zapustilo mesto. Turki bi bili Sofijo požgali, predno so jo zapustili, ali pustili so v njej 7000 ranjenih in to jih je zadrževalo.

V Carigradu zmešnjava raste, zato so zdaj zopet enega, uže tretjega velicega poveljnika, Sulejmana, odstavili ali degradirali za podpoveljnika v Zlatici, glavno komando pa je dobil Reuf-paša. Ta je predlanskem boril se v Hercegovini.

Iz Peterburga se piše, da je letos 400.000 mladeničev popisanih, ki so za orožje sposobni. Tu je razširjena vest, da se bode Erzerum kmalu udal. Navdušenje za vojsko je veliko in tudi zaupanje v srečen konec.

Z bulgarskega bojišča se piše: Novo leto začenja osorno. Čuje se o velicah razdejanjih in škodah, ki jih je mraz in vihar naredil. Celi vozovi živeža ali streliva so v snegu obtičali in so jih morali z lopatami iz

kopavati. Misliti si je lahko, kako so trpeli turški ujetniki, ki so slabo ali nič obuti in oblečeni, da si jim Rusi dadé kar morejo in delé ž njimi kar imajo.

Črnogorci so začeli, potem ko je premirje preteklo, mej katerim je 250 avstrijskih varovancev iz Bara izselilo se na ladije, zopet trdnjavo barsko obstrelivati. Mesto gori, trdnjava se neče še udati, Turki z morja z ladij streljajo na Črnogorce.

Strašne težave ruskega prehoda čez Balkan riše sledeči oficijalni telegram iz Bogota 5. januarja: Daljne natančnosti o prehodu Balkana dne 25. decembra. Vojska je šla od Orhanja proti Čurjanu in od Vračezja proti Umurgaču ter Žiljavi. Orhanjskemu oddelku, kateri se je pomikal v treh kolonah, so gardni sapérji in preobraženci napravili nov pot. To delo je bilo dne 21. decembra pričeto. Zaradi skrivanja pred Turki smo posedli na južnej strani Balkana ležečo vas Čurjan, odkoder je eskadra astrahanskih dragoncev Čerkese zadržavala, ki so tod ogledovat hodili. V Čurjanu so počivali saperji in preobraženci po dnevi, dočim so v nočeh mej 21. in 25. decembrom delali in izvršili pot, dovolj široko za devetfuntne kanone. Turki niso opazili ničesa. Dne 24. decembra grozil je vihar se snegom delo uničiti ter je bila pot gladka ko steklo. Prve straže pod Rauchom so morale vsekati stopnjice, da je bilo moč voziti kanone ter so prispele v 24. urah 8 vrst (poldrugo miljo) daleč.

Dne 26. dec. z večera pričeli so se Rusi pomikati raz gorsko sleme, katero je bilo videti od Arab-Konaka ter Šandrnika. Po klanjih doli je bilo mnogo težje iti nego prej gori, ker je na jugu Balkan tako strm, da so mo-

Listek.

Mesto Orhanje.

Mesto, ali bolj prav vas Orhanje nij znamenita sama po sebi, a v sedanjej vojni se šestokrat imenuje, in dobiva vedno večjo važnost v stratežičnem oziru in radi dviganja ruske vojske k velikim ali zapadnim Balkanom. Todi vede pot v Sofijo. Črta, ki veže nekoliko takih važnih toček, je črta Pravec-Etropolj-Orhanje. Do padca Plevne je imela ruska vojska nalogo, paralizovati ta pot in delati, da nij bilo moč Osmanu dobivati iz Sofije pomočnih krdel in živeža. Znano je, da se je ta načrt popolnem posrečil znamenitemu inženirju, generalu Tottlebenu. Kakor hitro je bila plevenska armada Osmanova odrezana od občenja z Sofijo čez Orhanje, popadel jo je obup in prisiljena je bila narediti izpad.

V primeri z drugimi mesti tega dela

Bolgarije, kileže na dolgem potu iz Belgrada k Carigradu, (pot, ki je bil znan uže starim Rimljanom) je Orhanje mesto popolnem novo in nema čez 12 let obstanka. Osnoval ga je znani Mithad-paša leta 1864 iz političnih in stratežičnih uzrokov. Razumno je tedaj, da na vsem zidanji mesta leži novo-muzelmanski značaj. Povsod je vidno, da so hiteli z delom. Cel vtis daje še nekaj okusa. Osmanu, ki je popravil veliki pot v Štambul, se je zdelo potrebno, pustiti na strani Etropolj, kjer je prej šla cesta v Štambul, in postrojiti novo čez Orhanje, ki je tako postalo važna postaja.

Stari pot iz Belgrada (nekdaj Singidunum) vede čez „skalnata vrata“, kjer je brz ko ne imela prej tok reka Isker v dolino Samokovo. Tu se zedinja z bistrim in mračno veličastnim Iskrom pritok Eisen, potem pa gre cesta v zeleno a brezlesno kotlovino Sofijsko, koju zovejo Bolgari „Sofijsko polje“. To kotlovino je prej zalivalo morje in ona obstoji iz

alluvialnih ali nanešenih plastij. Tu in tam kaže močvirnata zemlja, da še nij tako davno, kar se je napravil uanos. V ondotnih gorah izvirajo gorki vrelci. Z Sofijskega polja, ki je nekako sredotočje, vedejo ceste k Belgradu, Brkovicu, Ruščuku, Carigradu in Samokovu. K jugu čez Balkan se Isker močno zakrivi. Za njim leže tu mnogoštevilne bolgarske vasi, kamor se ljudje hodijo zdraviti k vrelcem. Todi se tudi pride iz Orhanja. Ker je to mesto tako mlado, nema nikakoršnih zgodovinskih izročil in spominkov. K.

Razvoj svetovne poezije.

(Spisal J. B. K.)

(Konec.)

Nemštvo se sè svojim težavnim, neelastičnim duhom težko rešuje onega idealizma, ki je nekdej to tako krepko vladal in ki je dandenes starikav in lenoben postal. Hamerling, največji sedaj živeči nemški poet, pak prebavlja svojega Schoppenhauerja in

rali kanone spuščati po vrveh niz dolu od jednega drevesa do drugega. Vozove za strelivo peljali so prazne po brežinah in municijo so nosili v roci. Dne 27. decembra jele so se prve straže zbirati v Čurjanu. General Gurko, ki je osobno nadzoroval prehod, prišel je v Čurjan tekar 26. decembra z večera. Vsa kolona orhanjska je dospela tija še le 31. decembra, potrebovala je tedaj pri prehodu, ki je 15 vrst dolg, šest dnij in nočij, predno je bila kos neizmernim težavam. Kolona Veljamina, ki se je bila napotila od Vračezja, imela je premagati še večje težave. Kanone so morali sneti z lafet ter jih déti na sanj. Mej prehodom dobila je ta kolona ukaz, kreniti na drugo stran, ter namestu proti Šiljavi iti tudi v Čurjan, kajti rekognosciranje je pokazalo, da so Turki utrjevali novo pozicijo v Taškesni, katero so hteli Rusi prijeti. Veljaminov je došel 30. decembra v Čurjan. Turki, ki niso bili opazili prehoda, niso ga mogli overati in so zatorej sklenili, čakati Ruse v utrjenej poziciji pri Taškesni, kjer se je vršil dne 31. decembra boj z uže znanim rezultatom.

Angleško posredovanje in Rusija.

Ruske velike novine „Novoje Vremja“ pišejo: „Iz vsega je razvidno, da se angleško posredovanje ne bode sprejelo in da se tudi ne more sprejeti. Angleška mora vedeti, da Rusija nij dirnula in tudi ne bode posegla niti v jeden anglešk interes, katerega je objavil lord Derby pred začetkom vojske; zato sme tudi Rusija od Angleške pričakovati potrebnega oziranja in znano zdržljivost v vsem, kar se ne tiče sueškega kanala ali perzijskega zaliva. Naj si Angleška kolikor moč zavaruje svoja morská pota v Indijo ali nikar naj si ne predrzne poseči v katerokoli pristanišče v Črnem morji, kakor n. pr. v Batum ali Carigrad. Ta čas, ko bi se prikazale angleške ladije in armade na teh mestih, bode Rusija primorana proti svojej volji iz ozirov lastnega ohranjenja odgovoriti na eneržijo z eneržijo. Nič nij bolj naravno nego to in tudi ne sme iznenađiti nijednega človeka v Angleškej, od katere je odvisno ali ohraniti z Rusijo prijateljske razmere ali jih pretrgati iz samovolje. „Ne more se vesti vojska zategadelj, ker imate vi dolg a jaz kratek nos“, rekel je nek Rus An

gležu pri razgovoru o mogočnosti vojske Angležev z Rusi. In v resnici hrepene lord Beaconsfield in njegovi prijatelji samo zategadelj po vojski, ker so pri svojej zastarelej politiki glede izhodnega vprašanja ostali z dolgim nosom. Kakor vsi zapadni turkofili, tako so tudi Angleži računali, da izide Rusija vsled svojega notranjega prelomljenja, vsled cele vrste bliščečih in velicih prestrojenj, kar bi bile plačale druge države z revolucijo — da izide Rusija iz te borbe oslajljena in željno hrepeneča izročiti začeto delo Angleškej, samo da bi se izbavila pretežkega podvzetja. In kaj? Rusija je sedaj dvakrat, trikrat močnejša, kakor je bila pred vojsko in začetkom vojske. Nova vojna organizacija se je prikradla k nam, kakor po migu očaralnega žezla, pomanjkljivosti — nasledki starih časov in starih naprav, so se odstranile; nove sposobne moči se dvigajo naprej. Naše finančno stanje je sicer težavno, ali nikakor ne obupno: strokovnjaki priznavajo, da, ko bi se Rusija popolno in s trdno voljo poprijela pretresa državnega gospodarstva in dohodkov, bi se kmalu ustanovilo ravnotežje v proračunu. Priznavamo, da nas davi teža naloge, katero smo na-se vzeli ali čem globočje se mi vanjo podajamo tem bistreje se ravijajo naše moči. Naša naloga raste od dne do dne in od dne nam raste tudi veselje jo do konca razrešiti in rasto tudi naše moči. Ko so se prvokrat pokazali naši vojaki za Balkanom, se nam je zdelo, da je naloga končana; to bedastočo smo zapustili uže davno, in sedaj, ko smo se zopet spustili z južnih sklonov balkanskih gor k Sofiji in Adrianopolju, ne skrivamo ni sebi ni drugim, da se je naša sedanja zadača ravno kar začela in da nas čaka še mnogo mnogo trudov. Čaka nas, da bomo računali s poslednjimi turškimi močmi, da bomo položili osnove civilizacije in zakonitosti tam, kjer je do sedaj vladala samovoljnost. Ta želja je iskrena pri vseh ruskih ljudeh in razvija pri njih sama iz sebe ljubezen do zakonitosti in civilizacije. S—n.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 9. januarja.

Državni zbor se baje snide uže jutri. Nagodbene postave bodo prišle na vrsto. To se ve, da se bode od nemške večine vse po-

njegov pesimizem. Vojska pa, od katere so toliko pričakovali, slavna vojska 1870. leta, jim še nij rodila novega poeta. V severu, na Norveškem, stoje z Björnsteronom na čisto narodnej podlagi, in idealizem narodne povesti se lepo in mehko strinja z realizmom, ki prevladuje tudi ta poetična dela.

Na Ruskem je Puškina in Lermontova, ki sta zidala na podlagi narodne pesni, učil in izučil lord Byron, čegar vpliv se nikjer in nikdar nij tako jasno kazal, nego tu.

Sedaj pa so Rusi z Gogolom in Turgenjevom popolno sorodni postali zapadnim kulturnim rodovom, in preko življenja polnega realizma Turgenjevovih novel polaga se, kakor nikjer, sreberni pajčolan zdravega idealizma.

In proces literarnega razvitka pri slovenskih rodovih je enak, kakor je bil pri drugih. Zidali so vsi na edino pravej podlagi, ki je bila ravno pri njih tako krepka in bogata, kakor nikjer, zidali so na temelji narodne poezije. Vpliv sosednjih rodov je bil vedno

velik, pa saj to je rosa, ki krepi cvetko poezije. Povsodi so jim vstajali duševni velikani, in v zgodovini človeških umetnostij se blišče poleg slavnih nemških francoskih in angleških imen tudi imena Mickievicz, Kolar, Prešeren, Gundulič, Milutinovič in kolikor je še drugih. In tudi pri teh rodovih se je jasno kazala resnica, kako more poezija le sè samostalno, individualno kulturo napredovati. —

Ozrimo se koncem še na dva, dendenes tako znana roda, na turški in ogerski narod in njihovo slovstvo. Saj to lahko v kratkem storimo. Nemški orijentalist Hammer, ki je najtemeljiteje pregledal in preštudiral turško slovstvo, pravi: temelj turške poezije je posnemanje perzijske in arabske; ona je brez lastnega značaja. Hammer našteva in našteva nad 2000 turških pesnikov in pesnic — in prevaja izgled njihovih del, pa vsi ti so brez originalnosti. Rodovitni so, to dokazuje roman Suleiman-name od Firdusi dolzega, ki obsega sedemdeset debelih foliantov. Drame

trdilo. Proti finančnim colom bodo morda ropotali, ali glasovali bodo za nje, kakor vlada hoče . . .

Proti **Miletiću**, katerega imajo kruti Magjari uže dve leti zaprtega prav za prav samo zato, ker je Srb, Slovan, — začne se pravdanjsko obravnavanje denes, 9. jan. v Pešti in bode najbrž več dnij trajalo, ker je dosti prič poklicanih. Mej pričami, ki bodo za Miletićevo nekrivdo govorile, je tudi hrvatski poslanec Popović, zagovornik je dr. Polit.

Vnanje države.

Angleške „Times“ poročajo iz Carigrada 6. t. m.: Turška vlada je pripravljena, svojo politiko obrniti po politiki Angleške. Mej turškimi poslanci je sploh miru prijazno mišljenje, če Rusija take uvete stavi, ki se morejo sprejeti. Sploh se misli, da bi Turki dali Rusom Batum, prosto vožnjo z ladjami po Dardanelah, izvršitev konferenčnih sklepov glede slovenskih provincij Turčije. nedovisnosti Srbije in popravljenje meje Črnej gori. — Vse lepo, a premalo za zdaj, ko je ruski narod toliko žrtvoval!

Francoski parlament začel je včeraj svojo redno sesijo. Prva seja je bila le formalna. Druga, jutri v četrtek, bode imela sestavljati svoje funkcionarje, t. j. predsednike in zapisnikarje voliti. Sicer je na Francoskem zavladal prav lep mir.

Pogreb **italijanskega** državnika Larmarmora je bil velikansk. Iz vse Italije so dohajale udeležbe v Florencijo. Časniki, tudi radikalni, ki so mu v življenji nasprotovali, priznavajo zdaj njegove zasluge za zedinjenje Italije.

Papež se zdravstveno dobro počuti, — poroča telegram iz Rima.

Dopisi.

Od Velikih Lašč 4. jan. [Izd. dopis.] V tukajšnje okolici so kmetje še zadosti izvedeni in se tudi brigajo za politične reči. Imajo posebno veselje do branja. Priporočati bi bilo, da bi se kako bralno društvo osnovalo; taka društva obilo koristijo, in posamezni položijo le majhen obol za domovinsko korist, kajti v družbi je moč.

Uže dalj časa mi nekaj na srcu leži, naj tudi o tem denes spregovorim. Naš narod je res majhen, vendar ima precej veliko literaturo. Rodili so se mej nami možje, ki so pri vseh na dobrem glasu, ki jih poznajo, in daleč slove. Skrb naroda mora pač biti, da osvetluje dejanja takih veleumov obširno, da nam podá obširen popis delovanja mož, ki so bile prve zvezde na obzorju slovstvenem, ki so prvi orali ledino slovstva slovenskega. Da

in gledališča nima nobenega, na njegovem mestu pa znani Karagös, senčno igro.

Ogersko slovstvo je bilo do Aleksandra Petöfija, katerega je umorilo 1849. leta v ogerskej revoluciji bodalo donskega kozaka, samo posnemanje tujih literatur. Petöfi je začel na temelju narodne pesni in za njim je delal Arány. Kot novelist sta znana Eöt-vös in Jókai, pa oba stojita na stališči moderne evropske literature, nikakor ne na narodno-Ogerskem.

In tako smo dospeli do konca velike ponorame, ki se je odprla našim očem. Iz temnih starodavnih časov nam je posijala prva iskra kulturnega delovanja, ki je vnetila oni žareči plamen poezije, kateri je spremljeval človeštvo povsod, na vseh njegovih potih v teku tisočletij, goreč sedaj bolj živo in plamenič kvišku, sedaj zopet izginjajoč in umirajoč pod sovražnimi vtisi. In to vedno spreminjanje, prerojevanje in prenovljanje, umiranje in oživljanje, to je ona duševna prememba snovi (Stoffwechsel), ki je ravno tako pogoj

nam kritično opiše njih dela, pričeni od moža, ki je prvi začel slovensko pisati, do najnovejših slovenskih pisateljev, s kratka, imeti bi morali dobro slovensko literarno zgodovino; ali žalibog — nij je. Kuharskih bukev pač imamo več in druge ropotije, ali dobre slovenske literarne zgodovine, za vsacega omikanca potrebne knjige, ne najdeš. Vse, kar imamo v tej stroki, je v Miklošičevem berilu za osmi razred in v Janežičevem slovenskem slovstvu. Tu pač nij duha ne sluha od kritično literarne zgodovine. Mi Slovenci pak imamo vendar nekaj vrlih profesorjev, ki tradirajo slovenščino, ne bi li hotel kedo izmed njih podati slovenskem občinstvu kako tako delo. Spominjam se, da je profesor Levec v Gorici predaval slovenščino jako mikavno vsem učencem na slast in veselje, estetično in kritično, in nekateri so prepisali mnogo iz „script“ prof. Levca, ter so res hvalili to delo. S takim delom bi g. prof. Levec gotovo zelo ustregel občinstvu in saj imamo dandenes več znanostnih društev, ki bi tako knjigo spravila na dan, na primer Matica Slovenska. Le po natančnem kritičnem opisu bode učenec segel stvari do jedra, spoznal bode velike može, ki jih imenuje svoje rojake, in mladina bode, spoznavši jih, ponosna na nje, vcepila si bode ljubezen do teh mož, gojila bode bolj ljubezen do domovine, do nesrečne Slovenije in posnemala velike naše može v delu. To sem tukaj sprožil, naj bi ne bilo zastoj. (Kakor smo slišali, g. prof. Levec uže dalje časa nabira material za tako literarno zgodovino. Ur.)

Tukajšnja šola je še zmirom dvarazredna, dasiravno se je govorilo, da postane trirazredna. Imamo v Laščah za nadučitelja vrlega gosp. Parčiča, in jedno učiteljico. Po mnogih šolah sodelujejo sedaj učiteljice z učitelji; marsikateri stari „schulfuchs“ v svojih prvih letih učiteljevanja pač nij mislil, da bode na stare dni dobil kako mlado dekle za pomočnico, za kolegino. Sic mutantur tempora.

Iz Klanca v Istri 3. jan. [Izviren dopis.] V celej Istri, po katerej Slovenci prebivajo, je jedva toliko učiteljev, kolikor je prstov na roci. Zakaj pa jih nij? To je lahko uganiti. Plačila so neizrečno pičila, tako da učitelj s tako plačo ne more ne živeti ne umreti. Po tem takem — cataeris paribus — zakaj bi šel učitelj služiti v Istro, če si more

duševnega bitja in napredka, kakor je materijelno presnovljanje pogoj materijelnega življenja. Z drugo telesno hrano so se živeli naši pradedje, nego se mi, in kedo ve, s kako se bodo naši potomci — pa bistvo bode isto ostalo, le forma se bo predružačila. In isti čut, ki je navduševal Kalidaso in starega kitajskega narodnega pevca, isti duh je rodil neumrjoča dela novejših časov, in isti duh bode čez tisoč let stal na strani poeta.

In ono vesoljnega sveta gorje, oni Welt-schmerz, ki je, kakor pravijo, karakteristikon vsacega čutečega človeka, in zato tudi poeta, isto gorje doni iz posameznih verzov Ramajane, isto se glasi iz ljubeznjivih mehkih pesnij Hafisovih, isto odmeva iz globokočutene drame Calderonove — življenje sanje, — in ravno isto doni iz vsem znane male naše narodne pesni:

Oj sijaj, oj sijaj solnce,
Ti solnce rumeno! etc. etc.

Tako se le forma predružači, bistvo pa ostane.

pomagati kam drugam, kjer so boljše službe. Ako je provizorično postavljen, ima 100 forintov manj, kakor bi imel imeti, ali pa če ima skušnjo sposobnosti po starem, mu tudi utržejo 100 forintov vsako leto. Zadnji slučaj je jako lep, ali je na spričevalu pisano „x ima skušnjo po starej, y pa po novej postavi, to je po postavi od dne 14. maja 1869.“ Meni se zdi, da na spričevalu x in y je zaobilježeno „Spričevalo sposobnosti“. Zakaj razloček?

Komur so znane razmere isterskih učiteljev, mora ga srce boleti. Pretečeno leto so Italijani imeli okrajno šolsko konferenco. Slovenci pa ne. Zakaj da ne? Vedi si ga Vsegamogočni! No, kar pa zadene dopisov in sporočil, to se vse piše v nemščini ali pa v italijanščini, le v slovenščini, ali kar bi nam vse eno bilo, v hrvaščini, v narodnem jeziku, nič. (Konec tega dopisa smo izpustili, ker en del je „konfiscirljiv“, drugi del pa nam bi mogel tiskovno pravdo nakopati. Ur.)

Domače stvari.

— (Tukajšnja nemška lista) dan na dan prinašata notice o g. Vidmanu, namestniku v Lincu. Vsako njegovo stopinjo zasledujeta, zdaj, da je v Linc prišel, zdaj, da je to in to tamošnje zastopstvo sprejel, zdaj, da je zbolel nekdo od njegove familije, zdaj, da je na Dunaj potoval itd. itd. Smešno! Kakor da bi zdaj, ko smo Kranjci in zlasti Ljubljančani tega moža — recimo milo — radi izgubili, le koga še interesirale g. Vidmanove vse stopinje! Resnica je vendar, da posebno priljubljen tu nij bil v nobenih krogih. „Tagblatt“ sam bi moral vedeti, da ga je on ob svojem času pozdravil bil z žaljivim člankom „Platzhalter“. To sicer nij bil, ali vredno je, da gospôdi v spomin pokličemo.

— (Kulturni poklic nemškega gledališča) v Ljubljani shvača „Laib. Ztg.“ tako kakor naš včerajšnji dopisnik. Tudi ona graja lascivni način direktorjeve nemške reklame z nabitjem listkov z golim napisom: „wenn man im dunkeln küsst“ — po vseh oglih in straniščih. Prigodilo se je, da je bila baje neka vdova tekla na policijo tožiti, misleča, da ta plakat-pri njenej štacuni na njo leti!

— (Poskušen samoumor.) Piše se nam: Gostilničar in strežaj ljubljanskega novega strelišča pod Rožnikom se je vtorek z večera htel samega sebe ustreliti, ali se je slabo zadel in je ostal še živ. (O uzrokih samoumora, v tem dopisu navedenih, molčimo še, ker so familijski, in ker nijmo prepričani, da so popolnem potrjeni.)

— (Zaspán ali plašán vojak.) Piše se nam: V Recherjevej hiši v Hilsjerjevej ulici imajo vojaki svoje skladišče za obleko in orožje. Vsako noč stoji en vojak na straži. Pred par dnevi je proti polu noči vzbudil mnogoštevilne prebivalce Recherjeve hiše močen puškin strel iz spanja. Ko vstanejo in poprašujejo, kaj je uzrok strela, jih poduči na straži stoječi vojak (novinec), da mu je prišel velik pes, ki ga je hotel ugrizniti, da se je zbal in na njega ustrelil. Zadel ga pa nij! Prebivalci Recherjeve hiše nijso nikakor odobravalni plašnosti vojake, ker menijo, da bi se bil „črnega hudiča“ tudi z bajonetom tiho lahko ubranil, če ga je motil, kar pa nij verjetno, ker dotični hišni pes je baje miren. Sodi se, da je bil stražar malo zadremal in se mu je sanjalo.

— (Živinski semenj) je bil ta teden v Ljubljani slab, ker je bilo živine malo prignane. Vendar so bile cene visoke, ker so bili prišli koroški in italijanski kupci.

— (Vreme.) Po mrzlih dnevih je nastopilo pri nas južno vreme, sneg se hitro topi in vode rastó.

— (Za slovensko mariborsko okolic), Slovenjo Bistrico in Št. Lenard so nemškutarji v svojem volilnem shodu v Mariboru postavili 5. t. m.: Konrada Seidla, znanega vrednega Brandstetterjevega prijatelja in kumpána, in pa c. kr. mariborskega okrajnega glavarja Seederja za kandidata v deželni zbor štajerski. Vsa skrb Slovencev bode morala na to obrnena biti, da ne bode nobeden od teh dveh voljen, ker oba sta protivnika Slovcem.

— (Goriška čitalnica) napravi v letošnjem predpustnem času štiri plesne veselice in sicer: 1. V soboto 12. jan. plesna veselica. 2. v soboto 26. jan. plesna veselica. 3. v soboto 16. febr. velik ples. 4. v soboto 2. marca plesna veselica. V nedeljo 6. jan. in pozneje vsako prosto soboto se bodo vršile plesne vaje z glasovirom. Vsi udeležniki teh vaj se prosijo, da k njim zahajajo v domačej obleki. Neudje se smejo udeležiti plesnih veselice le z vstopnim listom. Vstopnice se bodo oddajale v omejenem številu pri odboru. Z vstopnimi listki vpeljani gostje se morajo pred začetkom plesa ravnatelju veselice predstaviti. Začetek je vselej ob 8. uri zvečer.

— (V sežanskej čitalnici) bode dne 13. januarja veselica z deklamacijo, petjem, glasbo, plesom in igro: „Županova Micika“. Začetek ob 7¹/₂ uri zvečer. Vstopnina 50 kr. za osobo.

— („Zvona“) je te dni izšla letošnja prva številka, v obsegu in obliki vredna svojega prejšnjega dobrega glasa. Priloženo ima sliko, prisposodbljajočo moment iz Stritarjevega znanega ciklusa pesnij, „raja.“

— (Kozó.) Piše se nam iz Notranjskega: Pri sv. Petru na Notranjskem so se zopet prave koze pokazale in je uže več ljudij umrlo. Ljudstvo se jako boji, ker pred 3. leti je mnogo ljudij na kozah umrlo. Županija je uže preskrbela, da se pri vsakej hiši, kjer se koze pokažejo, straža postavi.

— (Šarlah epidemičen) je bil v postonjskem okraji v več vaseh, a je nehal. Mej 1768 ljudmi jih je bilo na tej bolezni 141 zbolelo, 28 jih je umrlo, drugi so ozdraveli.

— (Na starega leta večer) je bil 34 letni fant Franc Porenta iz Brega pri Mavčičah blizu Kranja o polu noči od šestih fantov napaden, na tla vržen in s poleni tepen tako močno, da je mrtev obležal. Sodnijska preiskava zoper vseh šest se je začela, znani so vsi.

— (Poboj.) Piše se nam: V nedeljo 6. januarja se je v Stomažah pri Štjaku na Vipavskem pred krčmo našel Andrej Brajdih iz Sel na pol ubit. Še dozdej nij upanja, da bi se smrti rešiti mogel, ker se ne zavé. Sumi se, da je ljubosumnost temu pobojju kriva. Brajdih je 31 let star in prav pošten mlad mož.

— (Tepež.) Iz Vačjega se nam piše 6. t. m.: Na sv. treh kraljev popoldne zbrali so se tu štirje vaški mladeniči in šli v bližnjo vas Strmco na neko veselico. Ko do tja pridejo, bilo je tudi uže tam iz Peške, fare sv. Jarneja, osem fantov v nekej hiši zbranih. Hitro planejo ti na vaše fante, ne da bi se

ti kaj nadejali, ter dva hudo pretepo, enega z nožem na levo stran obraza ranijo in hudo pretlačijo, zadnji pa jo je odvelkel. Drugo jutro pride komisijsko preiskavanje, ter je zdravnik obsodil, da najhujše ranjeni valjda ne bo ozdravel.

— (Iz Celja) se piše, da so fantini iz okolice celjskega župana dr. Nekermana, ko jih je zarad glasnega petja svaril in zapreti žugal, na tla vrgli in topli s pestmi po obrazu. Yendar nij zeló poškodovan. Krivci so bili potem v zapor dejani.

— (Ušli) so trije ujetniki iz ječe celjskega okrajnega sodišča v noči mej 3. in 4. januarjem in jih doslej še niso dobili.

— (Živinska kuga.) Naša deželna vlada v uradnem listu razglasuje, da, ker je v Rumuniji močno začela živinska kuga razsajati, prepovedano je od tam voziti (skozi Ogersko ali Srbijo) kože. Izjeme se morejo le privoliti, če se dokaže, da kože niso iz okuženega kraja in da precej v strojarstvo pridejo. Vse druge, ne izrečno dovoljene pošiljatve bode vlada konfiscirala.

Razne vesti.

* (Napad.) Da niso le pri nas na Slovenskem tepeži in poboji, kakor „Laibacher Tagblatt“ in „Laibacher Zeitung“ mislita, evo dogodka: Nekov Hamer se je iz Dunaja vračal domov v Švehat. Hamer se je sam vozil. Za njim je pritekel od zadaj nekov lupež in ga mahnil po glavi s kamenom ter ga onesvestil, potem pa mu je pobral denar. Ranjenec bode težko ozdravel.

* („Bode uže boljše!“) Ta izrek dobro pojasnjuje „Olmützer Zeitung“, ki navaja žalostno resnico, da so v Lisnici pri Kromovi bišo, ki jo je cenila sodnja na 1000 gold. vredno, prodali na dražbi za 1 (reci en) gold., a posestvo, cenjeno 8000 gold., prodalo se je za celih 20 gold. Taki slučajji žalibog v naših časih niso posebno redki.

* (Morilce) nekega žandarja so te dni sodili v Pragi pred porotnim sodiščem. Pokrali so bili najprej — devet jih je — malinarico Minarzikovo v Brzinkovem in ko so ukradene stvari nosili iz svojega skrivališča, je jednega zasačil žandar Petrzina ter ga prijel. Ta pak je zamahnil z železnim kolom, ki ga je imel v roci, po njem, a potem so drugovi priskočili ter žandarju vzeli bajonet in ga tako dolgo mesarili z njim, da je bil mrtev. Razen tega so še mnogo tatvin izvršili ti hudobci v družbi še drugih pet tovarišev. Obravnava bode trajala še ves teden.

* (Dopisnica.) Peterburgski list „Golos“ ima na Dunaji prav marljivo dopisnico gospo Kairovo, katera z vsem ognjem goji politiko ter omenjenemu ruskemu listu pošilja vsak dan jedno poročilo in nekoliko telegramov, za kar dobiva mesečno plačo 350 rubljev ali povprek za vsako vrsto po 14 kopejk.

* (Kri zastrupil) si je v Berlinu nek postaren gospod s tem, da je običaval nositi užigalne klinčke kar v žepu. Pred nedavnim se je v prst nekoliko vrezal ter segel v oni žep po ruto. Za dve uri pak je v oškodovanem prstu začutil strašne bolečine in na veliko srečo je bil takoj doktor pri roci, ki je izrekel, da je fosfor, ki se je nabral v žepu po drgnjenji klinčkov, prišel v rano in bi bilo to imelo hude posledice, da niso takoj poklicali zdravnika.

* (Šest žensk zmrznilo) je 20. dec. v italijanskih alpah, ko so šle pomagat trgati olive ter so jo mahnile kar preko gorá po stezi. Na slemenu nekega hraba je začelo strašno mestiti in vseh šest je poginilo v snegu.

* (Pogrezujoče se mesto.) Mesto Essen, pod katerim kopljejo obilo rude, jelo se je čezdalje bolj pogrezati. Mnoge najboljše zidane hiše morajo biti podprte s kolmi, da se ne poderó in često se kar mestne ulice tu pa tam na več metrov globoko udirajo.

(Novo vojsko s Kafri) bodo imeli v južnej Afriki Angleži. Mnogo vojnih oddelkov so uže tija odposlali.

(Ribji dež.) V Kanadi je nedavno tega bila zemlja eno štirjasko miljo v obsegu vsa pokrita z majhnimi živimi škukami, o katerih se nij vedelo, od kod bi bile tija prišle.

(Iz turških časov.) Mej deželni znamenitosti hranijo v Gradci tudi črepinjo slonovo, okolo katere je obešeno razno turško orožje. Kranjski plemenitaš Ivan Kacijanar Kacenštajnski je namreč dne 24. junija 1532 po zmagi nad Ibrahim-pašo priplenil tudi 6 slonov, katere so potem deli v gradski cesarski hlev. Jednega mej njimi, ki se je posebno odlikoval po svoji velikosti in moči, so ljudje za „črnega Hanzlja“ klicali. Ta je bil najbolj vporabljen ter je najdalje živel. Vsi prebivalci v mestu so ga kmalu prav radi imeli. On je posebno mnogo koristil pri zidani tverdnjave, kjer je najtežje kamene vlačil na goro. Mej drugim se je tudi z njegovo pripomočjo spravil v zvonik 164 centov težki zvon. Dosegel je visoko starost in po smrti so mu vzdiali spominsko ploščo z napisom: „Slon! ti me dviguješ, nosiš oborožence ter hraniš stolp in grad.“ Vendar je bil ta kamen pri obleganji Francozov leta 1809 uničen, jedino slonova črepinja se je ohranila do današnjega dne.

(Patron kitajskih časnikarjev.) Kako smo pri nas v Evropi zmirom zadnji, kaže dovolj, da si je krščansko časnikarstvo tekar lani bilo izvolilo sv. Franciška Salezijanca za svojega patrona, dotim so te stroke ljudje na Kitajskem svojega zaščitnika imeli od stvarjenja sveta. A ta nij kar kakov svetec, nego je božanskega bitja in je izumel črnilo. Kakor Kitajci pripovedujejo, uknjižuje on vse grehe pisateljske v svoji veliki knjigi. Kadar se pisatelj pregreši, zamaže on stran v knjigi. Ta bog je pa za kitajsko časnikarstvo ob jednem zelo praktičen in tudi mi bi si ga želeli. — kajti potem bi mogli živeti brez vseh nadležnih državnih pravdnikov in list bi naročnikom rednejše dohajal v roke. Z bogom se da še kaj pobotati, — a s „tiskovno svobodo“ ničesa.

Postano.

Iz Mozirja.

Več rodoljubov in udov čitalnice v Mozirji prosí uljudno dopisnika o čitalnici v Mozirji, naj v svojih dopisih pikanje njemu „neznanih“ ljudij opusti, ker s takim postopanjem ne dela na korist čitalnice, tembolj škoduje narodnej stvari.

Ud čitalnice.

Tujci.

8. januarja:

Evropa: grofinja Jankovič iz Slavonije. — grof Montebel iz Francoskega. Pri Mailé: Railing iz Monakova. — Wesely iz Kočevja. — Glasl iz Dunaja. — Lehman iz Monakova. — Weiser iz Dunaja. — Sonenberg iz Celja. — Hanseli iz Dunaja.

Tržne cene

v Ljubljani 9. januarja t. l.

Pšenica hektoliter 9 gld. 43 kr.; — rež 6 gld. 45 kr.; — jedmen 5 gld. 57 kr.; — oves 3 gld. — 41 kr.; ajda 6 gld. 40 kr.; — prosó 5 gld. 85 kr.; — kornuza 6 gld. 80 kr.; krompir 100 kilogramov 3 gld. 05 kr.; — fižol hektoliter 8 gld. — kr.; masla kilogram — gl. 92 kr.; — mast — gld. 80 kr.; — špeh tršien — gld. 66 kr.; — špeh povojen — gld. 72 kr.; jajce po 3 kr.; — mleka liter 7 kr.; govednine kilogram 52 kr.; — telečnine 50 kr.; — svinjsko meso 46 kr.; — sena 100 kilogramov 2 gld. 15 kr.; — slame 1 gld. 88 kr.; — drva trda 4 kv. metrov 6 gld. 50 kr.; — mehka 4 gld. 50 kr.

Dunajska borza 9. januarja.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	63 gld. 35	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	66	80
Zlata rentna	74	45
1860 drž. posojilo	113	40
Akcije narodne banke	810	—
Kreditne akcije	215	50
London	119	20
Napol.	9	53
C. kr. cekini	5	62
Srebro	103	85
Državne marke	58	90

Žalostnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naša premila mati

Marjeta Jager,

vdova sprevodnika južne železnice, 7. t. m. ob 7. uri zjutraj, po dolgo trajajočej bolezni, previdena s svetimi zakramenti, v 43. letu svoje starosti, mirno v gospodu zaspala.

Pogreb bode 10. t. m. ob 3. uri po polu dne od sv. Petra ceste hiš. št. 53.

V imenu žalujočih ostalih

Ed. Jager,
stud. ing.

V Ljubljani, 9. januarja 1878.

sem bolnim moč in zdravje brez leka in brez stroškov po izvrstni

Revalescierièe du Barry

v Londonu.

30 let aze je nij bolezní, ki bi jo ne bila ozdravila ta prijetna zdravilna hrana, pri odraslih in otrocih brez medicín in stroškov; zdravi vse bolezni v kelodu, na živcih, dalje prsne, i na jetrah; žlezaduh, bolečine v ledvicah, jetiko, kašelj, neprevijenje, zaprtje, prehlajenje, nespanje, slabosti, zlato tlo, vodenico, mrzlico, vrtoglavje, silenje krvi v glavo, šumenje v ušesih, slabosti in blevanje pri nosočih, tožnost, diabet, urganje, shušanje, bledico in prehlajenje; posebno se priporoča za dojence in je boljše nego dojnično mleko. — Izkaz iz mej 80.000 spričevalnih, brez vsake medicíne, mej njimi spričevala profesorja Dr. Wurzerja, g. F. V. Beneka, pravega profesorja medicíne na vseučilišči v Mariboru, zdravilnega svētnika Dr. Angelsteina, Dr. Shorelanda, Mr. Campbella, prof. Dr. Dédé, Dr. Uré, grofjine Castiestuart, Markize de Bréhan a mnogo drugih imenitnih oseb, se razpošiljava na posebno zahtevanje sastonj-

Kratki izkaz iz 80.000 spričevalov.

Na Dunaji, 13. aprila 1872.

Prešlo je uže sedem mesecev, odkar sem bil v brezupnem stanji. Trpel sem valed prsnih in čutnicnih bolečinah, in sicer tako, da sem od dne do dne vidno gnil, in to zaprečilo je dolgo časa moje študije. Čul sem od Vaše čudapolne Revalescierièe pričel sem jo rabiti in zagotovim Vas, da se čutim po mesečnem užitku Vsše tečne in okusne Revalescierièe poponem zdrav, tako, da brez najmanjšega tresenja morem zopet pisati. Zaradi tega priporočam vsem bolnim to primerno prav cenó in okusno hrano, kot najboljši pripomoček, ter ostanem Vaš udani

Gabriel Teschner,

služatelj javnih višjih trgovskih šol.

Pismo visoko plemenite markize de Bréhan.

Neapel, 17. aprila 1862.

Gospod! Valed neke bolezni na jetrah bilo je moje stanje huššanja in bolečin vsake vrste sedem let sem strašno. Nijsem mogla niti čitati niti pisati, tresle so se vse čutnice na celem životu, slabo prebavljenje, vedno nespanje, ter sem trpela vedno na razdraženi čutnici, katero me je sem ter tja preganjalo in me ne jedni trenotek na miru pustilo, in pri tem bila sem melanholična najvišje stopinje. Mnogi zdravniki poskusili so vse, brez da bi moje bolečine zljajšali. V polnej obupnosti poskusila sem Vašo Revalescierièe in sedaj, ko je uživam tri mesece, zahvaljujem se bogu. Revalescierièe zasluži največje hvalo, pridobila mi je zopet zdravje i me stavila v stanje, da morem moje društveno pozicijo zopet uživati. Dovolite gospod, zagotovljenja moje prisrčne hvalečnosti in popomega spoštovanja.

Markize de Bréhan.

St. 65.715. Gospodični de Montlouis na neprebavljenji, nespanji in huššanji.

St. 75.877. Flor. Kollerja, c. kr. vojašk. oskrbnika, Veliki Varaždin, na pljučnem kašlji in bolehanji dušnika, omotici in tišcanji v prsih.

Revalescierièe je 4krat tečnejša, nego meso, ter se pri odraslih in otrocih prihrani 50krat več na cen, ko pri zdravilih.

V pihastih puščah po pol funta 1 gold. 50 kr., 1 funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold. — Revalescierièe-Discutou v puščah in Revalescierièe-Chocolatée v prahu 12 tas 1 gld. 50 kr., 24 tas 2 gld. 50 kr., 48 tas 4 gld. 50 kr., v prahu na 120 tas 10 gld. Prodaje: Du Barry & Comp. na Bressanji, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100. — V Ljubljani Ed. Jager, J. Svoboda, lekar pri „zlatem orlu“, v Remi pri lekarju J. Prödamu, v Celovcu pri lekarju Birnbacherju, v Spijetu pri lekarju Aljinoviču, v Trstu pri lekarju Jakobu Serravallo, pri drogeristu P. Rocca in J. Hirschju, v Zadru pri Androviču. (160)